

Vuosiluokkakokonaisuus 1-6

Alakoulussa oppilaalle tehdään sähköinen kansio, joka voidaan nimetä esimerkiksi "Minun oppimispolkuni". Kansioon voidaan tallentaa kaikenlaista materiaalia, myös kuvaa ja ääntä. Kansio on oppilaskohtainen ja käytössä koko perusopetuksen ajan.

Kansiota varten on tehtäviä, jotka minimissään pitäisi teettää oppilailla. Samoin annetaan esimerkkejä mitä kansioon pystyy tallentamaan. Tavoitteena on tukea oppilaanohjausta jatkumona sekä oppilaan oman itsearvioinnin ja itsetuntemuksen kehittymistä. Taustana tälle on uraohjauksen malli.

Oppilaanohjauksen tehtäviä tehdään muiden oppiaineiden yhteydessä ja niihin liitettynä. Esimerkiksi äidinkielessä oppilas voi kirjoittaa ikätasonsa mukaisesti omasta elämästään ja tulevaisuudestaan. Ympäristö- ja luonnontiedossa tutustutaan kotiseutuun ja elinympäristöön.

Painopisteenä on työelämätaidot ja yrittäjäyys, jossa edistetään oppilaan kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa.

Vuosiluokittain tai -pareittain sisältöjen painoalueet ovat seuraavat: Minä koululaisena, Minä ryhmässä sekä Minä oppijana. Vuosiluokasta ja painoalueesta huolimatta tiettyjä peruskoululaisen taitoja oppilas kehittää itsessään koko perusopetuksen ajan.

Koska vuosiluokilla 1-6 ei ole varsinaisia oppilaanohjauksen tunteja, on opettajan hyvä tiedostaa mitä oppilaanohjaus on. Ohjaus voi avautua paremmin kun korvaa sen sanalla kasvatus. Koulussa tutut mallit, kuten 'koko kylä kasvattaa' -malli, voidaan koulussa muuttaa muotoon 'koko koulu ohjaa'.

Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Koko peruskoulun ajan tapahtuva arviointitapaamiset sekä muut palaverit ja yhteistyö huoltajien kanssa ovat osa ohjausta.

Oppilaanohjauksen tavoitteet

Oppilaanohjaus on oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilaanohjauksella pyritään edesauttamaan oppilaan positiivista asennetta oppimista, koulunkäyntiä sekä myöhempää elämää, jatko-opintoja ja työelämää kohtaan.

Oppilasta ohjataan koulunkäyntitaitojen kehittämisessä, kuten tuleminen kouluun ajoissa sekä läksyistä ja koulutavaroista huolehtiminen.

Oppilaalla kehitetään oppimaan oppimisen taitoja. Oppilasta opetetaan huomaamaan yksilöllinen oppimistyyliänsä sekä työskentelemään itsenäisesti, pareissa tai ryhmässä.

Oppilaan itsetuntemus, omien kykyjen ja mahdollisuuksien havaitseminen korostuu.

Oppilaan sosiaalisia taitoja ja toimimista muiden kanssa vahvistetaan.

Tuetaan oppilaan osallisuutta koulun toiminnassa sekä tutustumista erilaisiin koulun ammatteihin.

Vuosiluokilla 1-6 oppilaanohjaus tapahtuu koulun kaikessa toiminnassa jokaisena koulupäivänä eikä sitä erikseen arvioida.

Vuosiluokkakokonaisuus 7-9

Alakoulussa on oppilaalle tehty sähköinen oppilaanohjauksen kansio, jonne voidaan tallentaa kaikenlaista materiaalia, myös kuvaa ja ääntä. Kansio on oppilaskohtainen ja käytössä koko perusopetuksen ajan. Tavoitteena on tukea oppilaanohjausta jatkumona sekä oppilaan oman itsearvioinnin ja itsetuntemuksen kehittymistä. Taustana tälle on uraohjauksen malli.

Oppilaanohjauksessa tärkeää on oppilaan taito löytää tarvitsemansa tieto päätöksenteon tueksi. Painopisteenä on työelämätaidot ja yrittäjäyys, jossa edistetään oppilaan kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa.

Yläkoulussa päävastuu oppilaanohjauksesta on oppilaanohjaajalla. Oppilaanohjaaja työskentelee oppilaan kanssa oppilaanohjauksen oppitunneilla, pienryhmä- ja henkilökohtaisissa tapaamisissa sekä koulun jokapäiväisessä arkielämässä.

Vuosiluokittain sisältöjen painoalueet ovat seuraavat: Minä yläkoululaisena, Minä yksilönä sekä Minä päätöksentekijänä. Vuosiluokasta ja painoalueesta huolimatta tiettyjä peruskoululaisen taitoja oppilas kehittää itsessään koko perusopetuksen ajan.

Oppilaanohjauksen tehtäviä tehdään oppilaanohjauksen tunneilla. Muissa oppiaineissa aineenopettajat käyvät läpi oppiaineen merkityksen jatko-opintojen sekä työelämän kannalta. Aineopetuksen tunneilla käydään myös läpi kunkin oppiaineen ainekohtaiset opiskelutekniikat.

Vuosiluokkien 7-9 opettajan on hyvä tiedostaa mitä oppilaanohjaus on. Ohjaus voi avautua paremmin kuin korvaa sen sanalla kasvatus. Koulussa tutut mallit, kuten 'koko kylä kasvattaa' - malli, voidaan koulussa muuttaa muotoon 'koko koulu ohjaa'.

Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Koko peruskoulun ajan tapahtuvat arviointitapaamiset sekä muut palaverit ja yhteistyö huoltajien kanssa ovat osa ohjausta.

Oppilaanohjauksen tavoitteet

Oppilaanohjaus on oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilaanohjauksella pyritään edesauttamaan oppilaan positiivista asennetta oppimista, koulunkäyntiä sekä myöhempää elämää, jatko-opintoja ja työelämää kohtaan.

Oppilaan siirtyessä oman luokanopettajan alaisuudesta aineopettajajärjestelmään painottuu oppilaan oma aktiivisuus ja osallistuminen opetukseen.

Koulunkäynnistä huolehtiminen tapahtuu yhä enenevässä määrin oppilaan omasta toimesta. Oppilaan itsetuntemus, omien kykyjen ja mahdollisuuksien havaitseminen korostuu ja sitä kautta kyky tehdä päätöksiä elämässään.

Oppilaan tulee pystyä asettamaan tavoitteita sekä arvioimaan niiden toteutumista.

Oppilas tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykenee toimimaan kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa.

Oppilas kykenee hankkimaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla.

Oppilaanohjauksen arviointi tapahtuu hyväksytty/hylätty.

Oppilaanohjaus

1.-2. vuosiluokka: Minä koululaisena

Opetuksen painopistealueet

Koulunkäyntitaitojen oppiminen

Positiivisen minäkäsityksen kehittyminen

Itsestä huolehtimisen taidot

Ryhmässä toimiminen

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjauksen päätavoitteena on edistää oppilaan opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia ja niiden kehittymistä myöhempää koulutyöskentelyä ja oppimista varten. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaan positiivista minäkäsitystä ja sosiaalista kasvua. Koululaiseksi kasvamisessa painottuu itsensä huolehtimisen taidot kuten omista työvälineistä ja tehtävistä huolehtiminen. Ryhmässä toimimisen taidoissa painottuu yhteisten pelisääntöjen noudattaminen sekä vuorovaikutustaidot.

KOULUYMPÄRISTÖN AMMATIT

Vuosiluokilla 1-2 oppilas tutustuu koulun työntekijöiden ja kouluverkoston ammatteihin ja työtehtäviin.

3.-4. vuosiluokka: Minä ryhmässä

Opetuksen painopistealueet

Sosiaalisten taitojen oppiminen

Ryhmässä toimimisen taidot

Vastuullisten valintojen tekeminen

Valinnaisiin aineisiin ohjaaminen

Vuosiluokilla 3-4 oppilaanohjauksen päätavoitteena on sosiaalisten taitojen oppiminen ryhmätilanteissa. Oppilaanohjauksessa vahvistetaan oppilaan taitoja työskennellä monipuolisesti erilaisissa pari- ja ryhmämuodostelmissa sekä arvioida omaa toimintaansa niissä. Sosiaalisista taidoista painottuvat ryhmässä työskentelyyn tarvittavat perustaidot: ystävällinen puhetapa ja

toista kunnioittava käytös, oman vuoron odottaminen, tervehtiminen, kiittäminen, anteeksipyyttäminen ja – antaminen. Ryhmässä toimimisen taitojen lisäksi vuosiluokilla 3-4 oppilaanohjauksella tuetaan oppilasta kohti vastuullisia valintoja koskien erityisesti omaa koulunkäyntiä ja valinnaisaineiden valintaa.

LÄHIYMPÄRISTÖN AMMATIT

Vuosiluokilla 3-4 ammatteihin ja työelämään tutustuminen jatkuu tutustumalla oman lähiympäristön eli kodin ja suvun ammatteihin esim. haastattelujen ja esitelmien kautta.

5.-6. vuosiluokka: Minä oppijana

Opetuksen painopistealueet

Oppimaan oppimisen taidot

Tuetaan oppilasta opiskelustrategioiden (opiskelutekniikat/ oppimistyyli) tunnistamisessa ja kehittämisessä

Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden arvioiminen

Valinnaisiin aineisiin ohjaaminen

Vertaistuki; isommat oppilaat opettavat ja tukevat pienempiään

Vuosiluokilla 5-6 suuntaudutaan kohden yläkoulua ja aineenopettajajärjestelmään siirtymistä. Oppilaan omatoimisuus ja tavaroista huolehtiminen korostuvat.

ELINYMPÄRISTÖN AMMATIT JA YRITYKSET

Vuosiluokilla 5-6 oppilas tutustuu elinympäristönsä ammatteihin lähialueilla. Luokan kanssa tai muussa ryhmässä voidaan tehdä vierailuja yrityksiin sekä toimipaikkoihin. Oppilaalla tulisi olla kuva minkälaisia ammatteja omassa elinympäristössä on.

7. vuosiluokka: Minä yläkoululaisena

Opetuksen painopistealueet:

Oppimaan oppiminen, opiskelutekniikat ja opiskelutyyli

Koulunkäynnin merkitys ja arviointi

Tulevaisuuden suunnittelu

Valinnaisaineet

7. luokalla oppilaanohjauksen päätavoite on uuteen opiskelu- ja kouluympäristöön osalliseksi kasvaminen. Koko koulun henkilökunta ohjaa oppilasta toimimaan uudessa ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä. Tavoitteena on, että oppilas oppii hahmottamaan oman toiminnan merkityksen omassa oppimisessaan sekä harjoittelee vastuunottoa omasta koulunkäynnistään ja tekemistään valinnoista. Ajatuksia ja tavoitteita suunnataan aikaisempaa vahvemmin kohti omaa ammatinvalintaa ja tulevaisuutta.

AMMATIT JA TYÖELÄMÄ

Vuosiluokalla 7 oppilas tutustuu ammatteihin ja työelämään eri oppiaineiden kautta. Oppilaalla on mahdollisuus saada omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista esimerkiksi osallistumalla koulun henkilökunnan erilaisiin työtehtäviin.

8. vuosiluokka: Minä yksilönä

Opetuksen painopistealueet:

Omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistaminen

Oman tilanteen ja toiminnan itsearviointi

Taito arvioida omaa ajattelua, omaa opiskelua sekä asettaa realistisia tavoitteita vahvistuu

Tutustuminen suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja elinkeinorakenteeseen (työvoiman kysyntä, työalojen ominaispiirteet)

Tutustuminen koulutusaloihin ja ammatteihin

8. luokan oppilaanohjauksen päätavoite on oppilaan itsetuntemuksen vahvistaminen. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa. Oppilas suunnittelee omaa tulevaisuutta ja kuinka suunnitelma toteutetaan käytännön tasolla ja millaista sitoutumista sen toteutuminen oppilaalta vaatii.

Kahdeksannen luokan tavoitteena on tutustuttaa oppilas suomalaiseen koulutusjärjestelmään, koulutusaloihin, ammatteihin, ammattialoihin ja elinkeinorakenteeseen. Tarkoituksen on tukea oppilaan opiskelu- ja tulevaisuuden suunnittelua ja laajentaa oppilaan näkemystä eri vaihtoehtoista.

Oppilaalla on mahdollisuus käydä tutustumassa eri koulutusaloihin oppilaitoksissa.

TYÖELÄMÄ

Vuosiluokalla 8 oppilaalla on mahdollisuus tutustua työelämään esimerkiksi TET-jaksolla tai yritysvierailuilla. Tarkoituksena on päästä näkemään työpaikkoja ja niiden toimintaa. Työelämään ja yrityksiin tutustumisen tavoitteena on laajentaa oppilaan näkemystä työelämästä ja vahvistaa uravalintaratkaisuja.

9. vuosiluokka: Minä päätöksentekijänä

Opetuksen painopistealueet:

Tiedonhaku opiskelumahdollisuuksista

Tutustuminen oppilaitoksiin

Yhteishakujärjestelmän ja Opintopolun hahmottaminen

Tiedonhaku työmahdollisuuksista

Työelämään tutustuminen TET ja työpaikan hankinta tutustumisjaksoon
Kesätöiden löytäminen ja työhakuprosessi
Työelämän pelisäännöt, työturvallisuus
Kansainvälisyys ja toimiminen monikulttuurisessa maailmassa

9. luokalla oppilaanohjauksen päätavoite on vahvistaa oppilaan kykyä tehdä päätöksiä elämässään. Päätöksien tekemiseen oppilas tarvitsee kykyä hakea tarvittavaa tietoa. Tiedonhaun lisäksi oppilas tutustuu koulutusmahdollisuuksiin sekä työuran tekemiseen työelämässä.

Koululla järjestetään oppilaitosten esittelyjä ja sen lisäksi oppilaalla on mahdollisuus käydä tutustumassa oppilaitoksiin niiden esittelypäivinä.

Oppilaanohjaaja tapaa jokaisen oppilaan kahdenkeskisessä ohjauskeskustelussa.

TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN

9. luokalla oppilas käy Työelämään tutustumis- eli TET-jaksolla. Oppilaille järjestetään myös yritysvierailuja. Tarkoituksena on päästä näkemään työpaikkoja ja niiden toimintaa. Työelämään ja yrityksiin tutustumisen tavoitteena on laajentaa oppilaan näkemystä työelämästä ja vahvistaa uravalintaratkaisuja.

Nivelvaiheet

SIIRTYMÄ ESIOPETUKSESTA PERUSOPETUKSEEN

Siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen suunnitellaan yhteistyössä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kanssa. Koulusta mukana on myös oppilashuolto. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet.

Esiopetuksesta kouluun siirryttäessä on Vantaalla käytössä EsKo-tiedonsiirtomalli (Esiopetuksesta kouluun-tiedonsiirtomalli). Ennen alkuopetukseen siirtymistä tulevien luokkien oppilaskokoonpano suunnitellaan yhdessä alkuopetuksen kanssa. Yhteistyö ja huoltajien toiveiden kuuleminen tulevasta luokasta on tärkeää.

Tuleville oppilaille järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäynti kouluun edellisenä keväänä.

VUOSILUOKKIEN 2 JA 3 SIIRTYMÄVAIHE

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallintaa ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa.

Siirryttäessä 3. vuosiluokalle oppilaan omatoimisuutta sekä ryhmässä työskentelyn taitoja tulee vahvistaa. Myös vastuun ottaminen omasta toiminnasta korostuu. Ennen siirtymistä oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista.

Alkuopetuksen ja tulevan 3. luokka-asteen henkilöstöt suunnittelevat tulevien luokkien kokoonpanot. Myös oppilashuolto on mukana suunnittelussa. Oppilaiden ja huoltajien kanssa pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia 3. luokalla sekä mahdollista uuteen ryhmään liittymistä. Siirtymävaihetta edeltää oppilaan, huoltajan ja opettajan käymä arviointikeskustelu, jossa hyödynnetään oppilaan tekemää itsearviointia.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

VUOSILUOKKIEN 6 JA 7 VÄLINEN SIIRTYMÄVAIHE

Siirtyminen suunnitellaan koulun tai koulujen henkilöstön yhteistyönä, jossa myös oppilashuolto on mukana. Oppilaan ja huoltajan toiveita kuullaan uusia luokkia järjestettäessä.

Siirtyminen luokanopettajajärjestelmästä aineopettajajärjestelmään tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvallisiksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen.

Ennen siirtymistä oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Oppilaan vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää. Siirtymävaihetta edeltää oppilaan, huoltajan ja opettajan käymä arviointikeskustelu, jossa hyödynnetään oppilaan tekemää itsearviointia.

Vantaalla siirtyminen aineopettajajärjestelmään tapahtuu joissain kouluissa jo ennen 7. luokkaa. Tällöin nivelvaiheen suunnittelu tapahtuu vastaavasti aiemmin koulujen välisenä yhteistyönä yllä mainituin tavoin.

Tuleville oppilaille järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäynti kouluun edellisenä keväänä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÄMINEN JA SEURAAVAAN KOULUTUSVAIHEESEEN SIIRTYMINEN

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä oppilaan

sekä huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi.

Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu.

Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. Oppilaille tulee varata aikaa keskustella heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Tieto oppilaan koulunkäynnistä siirtyy oppilaan mukana uuteen oppilaitokseen. Myös koulu voi siirtää opiskelun kannalta välttämättömän tiedon uuteen oppilaitokseen.